

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Τηλ. επικ.: 210 7767 023
Email koinovouleftikos@justice.gov.gr

Αθήνα, 26 - 06 - 2017

Αρ. Πρωτ.: 457

Προς:

Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοιν.:

1. Υπουργό Εσωτερικών
2. Βουλευτή: κ^α Αικ. Μάρκου
(δια της αρμόδιας Υπηρεσίας
της Βουλής των Ελλήνων)

Ερώτηση: 5785 /23-05-2017

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 5785/23-05-2017 Ερώτησης, που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων η Βουλευτής κα Αικ. Μάρκου, με θέμα: «Σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων στο κέντρο της Αθήνας» και κατά το μέρος που τα διαλαμβανόμενα στην ως άνω Ερώτηση εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων εν πρώτοις σας ενημερώνουμε ότι:

Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 174.194/6-6-2017 έγγραφο της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών, την 2-12-2016 της διαβιβάστηκε από τη Διεύθυνση Ανηλίκων-Τμήμα Εποπτείας Ανηλίκων της Ελληνικής Αστυνομίας προανακριτικό υλικό σχετικά με την προβολή (στη διαδικτυακή ενημέρωση ιστοσελίδας) ρεπορτάζ, αμερικανίδας δημοσιογράφου του τηλεοπτικού σταθμού CNN, για παράνομες συμπεριφορές και συγκεκριμένα σεξουαλική εκμετάλλευση ανήλικων προσφύγων και μεταναστών στην πλατεία Βικτωρίας και στο Πεδίον του Άρεως στην Αθήνα. Κατόπιν αυτού, σχηματίστηκε αυτεπαγγέλτως η με ΑΒΜ Α 2016/2652 ποινική δικογραφία κατά παντός υπευθύνου, η οποία χρεώθηκε αυθημερόν σε Εισαγγελέα προς επεξεργασία. Την ίδια μέρα (2-12-2016) η δικογραφία διαβιβάστηκε στο Διευθυντή του Τμήματος Εποπτείας Ανηλίκων (ΔΑΑ) για τη διενέργεια κατεπείγουσας προκαταρκτικής εξέτασης, όπου και εκκρεμεί.

Επίσης σας γνωρίζουμε ότι η Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής Αθηνών αποτελεί μία από τις περιφερειακές Υπηρεσίες του Υπουργείου μας (άρθρο 26 πδ 101/2014) η οποία δεν αναλαμβάνει μόνο περιπτώσεις διαχείρισης και αντιμετώπισης της έκνομης συμπεριφοράς ανηλίκων παραβατών που εκκρεμούν προς εκδίκαση αλλά παράλληλα παρεμβαίνει προληπτικά σε περιπτώσεις ανηλίκων οι οποίοι φέρουν ενδείξεις προ-παραπρωματικής συμπεριφοράς κατόπιν σχετικής αιτήσεως γονέα ή κηδεμόνος ή άλλης αρχής (άρθρο 8 πδ 49/79).

Περαιτέρω και ως προς το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού θέτουμε υπόψη σας τα ακόλουθα:

1. Η νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, υπό τον τίτλο: «Νομική Αναγνώριση της Ταυτότητας Φύλου - **Εθνικός Μηχανισμός Παρακολούθησης και Αξιολόγησης του Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού**» είχε τεθεί σε δημόσια διαβούλευση, η οποία ολοκληρώθηκε την Δευτέρα 12 Ιουνίου 2017 και ώρα 14: 00. Επισημαίνεται ότι το εν λόγω σχέδιο νόμου, θα κατατεθεί προς ψήφιση στη Βουλή των Ελλήνων, αφού πρώτα ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης, όπως και οι προτάσεις κάθε άλλου συναφούς φορέα.

Πληροφορίες για το προτεινόμενο νομοθέτημα έχουν αναρτηθεί στην παρακάτω ιστοσελίδα:

<http://www.opengov.gr/ministryofjustice/?p=8070>

Ο Εθνικός Μηχανισμός αναμένεται να έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Την εκπόνηση του Σχεδίου Δράσης, συμπεριλαμβανομένης της έκθεσης βάσης αυτού. Όλοι εμπλεκόμενοι φορείς κατά την αποτύπωση των δράσεών τους οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τους τις αποφάσεις και τις συστάσεις εθνικών και διεθνών οργάνων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του παιδιού. Κατά το στάδιο της εκπόνησης του Σχεδίου Δράσης ορίζονται οι δείκτες υλοποίησης της κάθε δράσης.

β. Την διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών κατά τη διαμόρφωση του Σχεδίου Δράσης. Ο Εθνικός Μηχανισμός μεριμνά για τη συμμετοχή των παιδιών στη διαδικασία της διαβούλευσης.

γ. Την προώθηση και προβολή του Σχεδίου Δράσης

δ. Την παρακολούθηση της υλοποίησής του Σχεδίου Δράσης. Για τον σκοπό αυτό εκπονεί ενδιάμεσες εκθέσεις για την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης, βάσει επικαιροποιημένων στοιχείων που αποστέλλουν οι φορείς υλοποίησης, εντός των οριζομένων από τον Εθνικό Μηχανισμό προθεσμιών. Οι ενδιάμεσες εκθέσεις δημοσιοποιούνται.

ε. Την αξιολόγηση του Σχεδίου Δράσης. Ειδικότερα, αποτιμάται ο βαθμός υλοποίησής του, τα αποτελέσματά του με βάση τους δείκτες υλοποίησης, καθώς και η συνολική αποτελεσματικότητά του. Η έκθεση αξιολόγησης του Σχεδίου Δράσης υποβάλλεται στο Συνήγορο του Πολίτη/Βοηθό Συνηγόρου για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

στ. Την προετοιμασία του εκάστοτε επόμενου Σχεδίου Δράσης

2. Ήδη έχει κατατεθεί και βρίσκεται σε επεξεργασία από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της Βουλής, σχέδιο νόμου του Υ.Δ.Δ.Α.Δ. με το οποίο συνιστώνται στις Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Πατρών και Ηρακλείου του άρθρου 26 παρ. 2 περίπτ. α), β) και γ) του π.δ. 101/2014 (Α' 168), Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων – «**Σπίτι του Παιδιού**», στο πλαίσιο της Δικαιοσύνης φιλικής προς το Παιδί και με στόχο την αποφυγή της δευτερογενούς θυματοποίησης, με τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Ατομική αξιολόγηση ανήλικων θυμάτων για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας

β) Παροχή γενικών υπηρεσιών υποστήριξης στα ανήλικα θύματα,

γ) Συνδρομή των προανακριτικών, ανακριτικών, εισαγγελικών και δικαστικών αρχών για την προσήκουσα εξέταση ανήλικων θυμάτων κατά τις κείμενες διατάξεις.

δ) Εκτίμηση αντιληπτικής ικανότητας και ψυχικής κατάστασης ανήλικων θυμάτων κατά τις κείμενες διατάξεις από εξειδικευμένο προσωπικό.

ε) Διαμόρφωση κατάλληλων συνθηκών και χώρων για την εξέταση από τις προανακριτικές, ανακριτικές, εισαγγελικές και δικαστικές αρχές ανήλικων θυμάτων και προμήθεια και εγκατάσταση υλικοτεχνικού εξοπλισμού για την καταγραφή της κατάθεσης του ανήλικου με ηλεκτρονικά οπτικοακουστικά μέσα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Τα Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων θα ασκούν τις αρμοδιότητές τους σε όλη την Εφετειακή Περιφέρεια στην οποία ανήκουν.

3. Όσον αφορά το **Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού** συντελείται η πρώτη ολοκληρωμένη πολυτομεακή και συντονισμένη προσπάθεια της Ελληνικής Διοίκησης η οποία και εκπονείται από Διυπουργική Ομάδα Εργασίας, υπό τον συντονισμό της Γενικής Γραμματείας Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης και την συνεισφορά των αρμοδίων Υπουργείων και φορέων, ΜΚΟ καθώς και από προτάσεις μαθητών μετά από Πανελλήνιο Σχολικό Διαγωνισμό.

Το Σχέδιο περιλαμβάνει: το θεσμικό πλαίσιο, την υφιστάμενη κατάσταση, συγκεκριμένες δράσεις με στόχο την βελτίωση, την προστασία και προαγωγή των Δικαιωμάτων του Παιδιού, τους φορείς υλοποίησης καθώς και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης δράσεων.

Το περιεχόμενο του Σχεδίου περιλαμβάνει, εκτός από τα Γενικά Μέτρα Εφαρμογής Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού, τις Γενικές Αρχές, για την μη διάκριση εις βάρος των παιδιών, το Δικαίωμα στη ζωή, την επιβίωση και την ανάπτυξη, τον Σεβασμό των απόψεων του παιδιού, την αρχή του «υπέρτερου συμφέροντος του παιδιού».

Τα Ατομικά δικαιώματα όπως, το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, πρόσβαση στην κατάλληλη πληροφόρηση, οικογενειακό περιβάλλον, Υιοθεσία, Βία κατά των παιδιών συμπεριλαμβανομένης της κακοποίησης και της παραμέλησης, Υγεία και Πρόνοια, Αναπηρία, Αντιμετώπιση παιδικής φτώχειας, Υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, Προσχολική φροντίδα, Εκπαίδευση, Ελεύθερος χρόνος και Μέτρα ειδικής προστασίας: Ασυνόδευτα παιδιά, αιτούντα άσυλο – πρόσφυγες, παιδιά θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών, Παιδιά στο δρόμο, Απονομή Δικαιοσύνης σε Ανηλίκους, Παιδιά θύματα και μάρτυρες εγκληματικών ενεργειών, Παιδιά που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, Ρομά κλπ. καθώς και τα Προαιρετικά πρωτόκολλα της Σύμβασης ΟΗΕ σχετικά με την Πώληση και εμπορία παιδιών, παιδική πορνεία και παιδική πορνογραφία και τα παιδιά σε ένοπλες συρράξεις.

4. Όσον αφορά την ευρύτερη θεματική των Δικαιωμάτων του Παιδιού, η χώρα μας με τον ν. 2101/1992 «Κύρωση Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού» (Α' 192), προχώρησε στην κύρωση και ενσωμάτωση στην εθνική έννομη τάξη της Διεθνούς Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, η οποία είχε υπογραφεί στη Ν. Υόρκη στις 26 Ιανουαρίου 1990. Επίσης η χώρα μας με τον ν. 2102/1992, κύρωσε την Σύμβαση της Χάγης για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών, η οποία είχε υπογραφεί στις 25 Οκτωβρίου 1980 και έχει ήδη κυρωθεί απ' όλα τα κράτη της Ε.Ε.

Ως προς την ειδικότερη θεματική της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης του Παιδιού, η χώρα μας προχώρησε στην κατάρτιση και ψήφιση σειράς νόμων, με συγκεκριμένες διατάξεις των οποίων προβλέφθηκαν – μεταξύ άλλων – τροποποιήσεις σε διατάξεις του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προκειμένου για την περαιτέρω διασφάλιση της προστασίας των παιδιών από φαινόμενα άσκησης εις βάρος τους ενδοοικογενειακής βίας καθώς και γενετήσιας εκμετάλλευσης, κακοποίησης και εμπορίας τους. Συγκεκριμένα, η χώρα μας προέβη:

Α) τον Οκτώβριο του 2006, στην ψήφιση του ν. 3500/2006, «Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις» (Α' 232), με τον οποίο δίνεται σημαντική βαρύτητα στην πρόληψη και τιμωρία των πράξεων ενδοοικογενειακής βίας σε βάρος ειδικότερα των ανηλίκων μελών της οικογένειας,

Β) τον Δεκέμβριο του 2007, στην ψήφιση του ν. 3625/2007, «Κύρωση, εφαρμογή του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και παιδική πορνογραφία και άλλες διατάξεις» (Α' 290), με τον οποίο κυρώθηκε και ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη το Προαιρετικό Πρωτόκολλο στην παραπάνω Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, σχετικά με τις προαναφερθέντα διωκόμενα εγκλήματα, το οποίο είχε υιοθετηθεί με το ψήφισμα 54/263 (25 Μαΐου 2000) της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών. Κυριότατα, δε,

Γ) τον Δεκέμβριο του 2008, στην ψήφιση του ν. 3727/2008 «Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών κατά της γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης, μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και την αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης και άλλες διατάξεις» (Α' 257), με τον οποίο κυρώθηκε και

ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Σύμβαση LANZAROTE του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία είχε υιοθετηθεί από την Επιτροπή Υπουργών στις 12 Ιουλίου 2007, στη 1002 συνεδρίαση των Αναπληρωτών Υπουργών, και είχε ανοίξει για υπογραφή στο Lanzarote (Ισπανία) στις 25 Οκτωβρίου 2007. Με τον ανωτέρω νόμο, προβλέπονται μεταξύ άλλων τροποποιήσεις σε διατάξεις του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προς περαιτέρω διασφάλιση της προστασίας των παιδιών κατά της γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης. Έτσι, τόσο κατά το στάδιο της προδικασίας [investigation phase], όσο και κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία [court proceedings], ελήφθησαν τα αναγκαία μέτρα προς υλοποίηση του ανωτέρω σκοπού.

Δ) τον Δεκέμβριο του 2010, στην ψήφιση του ν. 3896/2010 «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης - Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις» (Α' 207),

Ε) τον Οκτώβριο του 2013, στην ψήφιση του ν. 4198/2013 «Πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και προστασία των θυμάτων αυτής και άλλες διατάξεις» (Α' 215), με τις διατάξεις του οποίου εναρμονίστηκε η ελληνική νομοθεσία με την Οδηγία 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, και τέλος,

ΣΤ) τον Ιούνιο του 2014, στην ψήφιση του ν. 4267/2014 «Καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και άλλες διατάξεις», (Α' 137), με τις διατάξεις του οποίου ήταν εναρμονίστηκε η ελληνική νομοθεσία με την Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

Στο παραπάνω πλαίσιο, αναφέρουμε ενδεικτικά τα συγκεκριμένα άρθρα του Π.Κ., βάσει των οποίων διώκονται και τιμωρούνται οι εγκληματικές πράξεις σε βάρος της προσωπικής ελευθερίας, της γενετήσιας ελευθερίας, καθώς και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής που αφορούν το παιδί. Πρόκειται για τα άρθρα: 323B «Διενέργεια ταξιδιών με σκοπό από τους μετέχοντες σε αυτά την τέλεση συνουσίας ή άλλων ασελών πράξεων σε βάρος ανηλίκου (σεξουαλικός τουρισμός)», 337 «Προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας», 338 «Κατάχρηση σε ασέλγεια», 339 «Αποπλάνηση παιδιών», 340 «Γενική διάταξη», 341 «Απατηλή επίτευξη συνουσίας», 342 «Κατάχρηση ανηλίκων σε ασέλγεια», 343 «Ασέλγεια με κατάχρηση εξουσίας», 345 «Αιμομιξία», 346 «Ασέλγεια μεταξύ συγγενών», 348 «Διευκόλυνση ακολασίας άλλων», 348Α «Πορνογραφία Ανηλίκων», 348Β «Προσέλκυση παιδιών για γενετήσιους λόγους», 348Γ «Πορνογραφικές παραστάσεις ανηλίκων», 349 «Μαστροπεία», 351 «Σωματεμπορία» και 351Α «Ασέλγεια με ανήλικο έναντι αμοιβής».

Συμπληρωματικά προς τα παραπάνω αναφέρουμε και τα άρθρα του Π.Κ. 323Α «Εμπορία ανθρώπων», 324 «Αρπαγή ανηλίκων», 336 «Βιασμός», 348 «Διευκόλυνση ακολασίας άλλων», 352Α «Ψυχοδιαγνωστική εξέταση και θεραπεία του δράστη και του θύματος εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας και της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής» και 352Β «Προστασία της ιδιωτικής ζωής του ανήλικου θύματος» του Π.Κ., συγκεκριμένες διατάξεις των οποίων αφορούν τα εγκλήματα που στρέφονται ειδικά κατά της γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης των παιδιών. Η σεξουαλική εκμετάλλευση των ανηλίκων στο πλαίσιο της εμπορίας ανθρώπων και της σωματεμπορίας συνιστούν επιβαρυντική περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 4 α των άρθρων 323Α και 351 του ποινικού κώδικα αντίστοιχα.

Τέλος, σας γνωστοποιούμε ότι αναφορικά με τη βία κατά των γυναικών, συστάθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Φεβρουάριος 2017) Ειδική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή, η οποία έχει ως έργο την προσαρμογή του εθνικού δικαίου στις διατάξεις της Σύμβασης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση Κωνσταντινούπολης). Η Επιτροπή αναμένεται να υποβάλει σύντομα τις προτάσεις της.

Κατά τα λοιπά, αρμόδια να σας ενημερώσουν σχετικά είναι τα συνερωτώμενα Υπουργεία Εσωτερικών και Μεταναστευτικής Πολιτικής.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ Ν. ΚΟΝΤΟΝΗΣ**

Ακριβές αντίγραφο
Η Αναπλ. Προϊσταμένη Τμήματος

X. Παπαδημητρίου

